

L'ADDICCIÓ A LA COCAÏNA *La Proa, juliol 2007*

Un informe recent de l'oficina de l'ONU contra la Droga i el Delicte, ha posat de manifest que la taxa de consum de cocaïna a l'Estat Espanyol quadruplica la mitjana europea. Al mateix temps, s'apunta que es tracta d'un fenòmen creixent i que més d'un de cada cinc consumidors europeus es troba en el nostre país.

Malgrat que tenim el trist honor de ser capdavanters en l'afer de la cocaïna, convé no perdre de vista que el seu abús és un problema que es pot abordar a través de la legislació, la prevenció i el tractament. Anem, doncs, a respondre les preguntes més freqüents que sorgeixen a l'hora de tractar aquesta problemàtica.

Què és la cocaïna?

És una droga que s'extreu d'un arbust anomenat *Eritroxilon coca*, originari de Sudamèrica. La que es ven al carrer, en forma de pols blanca, és *Clorhidrat de cocaïna* i es consumeix esnifant o bé injectant-se. Aquesta droga no es distribueix de forma pura sino que s'hi afegeixen substàncies que poden augmentar-ne la toxicitat.

Quins efectes té?

La cocaïna es considera una droga estimulants, ja que activa el Sistema Nerviós Central. Els efectes que cerca la persona que en consumeix són l'eufòria, la loquacitat, l'augment de la sociabilitat, l'acceleració mental o l'augment del desig sexual. Al mateix temps, es persegueixen d'altres efectes fisiològics com la disminució de la fatiga, la reducció del son o la inhibició de la gana.

Quins riscos comporta?

El consum continuat o esporàdic pot provocar trastorns greus com la paranoia i la depressió. La dependència psicològica de la cocaïna és de les més intenses que pot causar una droga. La seva síndrome d'abstinència es caracteritza per l'insomni, la irritabilitat, els canvis bruscos en l'estat d'ànim o la recerca desesperada del tòxic (*craving*). Per altra banda, des del punt de vista orgànic, pot provocar perforació del tabic nasal, patologies respiratòries, hemorràgies cerebrals i cardiopaties isquèmiques.

Perquè es consumeix aquesta droga?

Bona part de la gent jove considera que la cocaïna és una droga "recreativa", ja que serveix per "lligar, divertir-se, ballar, estar de bon rotllo o millorar el sexe". Aquesta percepció, deixa entreveure que es considera una substància poc perillosa i fins i tot inocua, si es consumeix de manera esporàdica. Un estudi recent del Pla Nacional de Drogues, va xifrar en quinze anys l'edat d'inici de consum entre els estudiants. Val a dir

que els consumidors habituals de cocaïna també ho són d'altres substàncies, com ara l'alcohol, els efectes del qual s'utilitzen per contrarestar l'excés d'eufòria. Aquest policonsum es fa extensiu a d'altres drogues com el tabac, el cannabis o les drogues de síntesi. Amb tot, cal tenir en compte que les motivacions que porten a esnifar cocaïna són complexes i a vegades parteixen d'un trastorn mental d'inici que es va agreujant a mesura que es consumeix.

Com es pot saber si hi ha un problema d'addicció?

Alguns especialistes reconeixen quatre símptomes principals a l'hora de detectar-la: l'obsessió per la substància, el deteriorament en diferents àrees de la vida (salut, feina, família, economia, parella...), la manca de control sobre el consum i la negació del problema. Així doncs, la persona afectada no reconeix que està atrapada en l'espiral addictiva. És per això, que els familiars propers són els qui acostumen a demanar ajuda especialitzada.

Quins tractaments existeixen?

En l'actualitat, no es disposa de cap fàrmac eficaç en el tractament de la dependència a la cocaïna. Tot i això, s'està investigant per obtenir una vacuna així com d'altres tractaments que n'accelerïn el metabolisme. Les teràpies que es porten a terme en aquests moments combinen la psicoteràpia i la farmacologia. Aquestes intervencions es poden dur a terme de manera individual o en grups d'autoajuda, ja sigui a nivell ambulatori o en centres residencials especialitzats. A la nostra província existeixen diversos recursos assistencials, de tipus públic i privat. Es pot obtenir informació detallada al Centre d'Atenció Primària més proper.

Com es poden prevenir els efectes de la cocaïna?

Els programes educatius especialitzats fan les següents reflexions de caràcter preventiu:

-Si es fumen "porros" és molt possible que es plantegi el consum d'altres drogues. El policonsum és perillós ja que pot produir intoxicacions i sobredosi, juntament amb el risc addictiu, que comporta un deteriorament important de la qualitat de vida.

-Si es decideix esnifar cocaïna, cal decidir amb antelació quina quantitat se'n vol consumir. Posar-se un límit ajuda a prendre consciència.

-La cocaïna és una droga il·legal i, per tant, la seva puresa és variable. Si es decideix prendre'n, és preferible fer-ho en dosis baixes i esperar a veure'n els efectes.

-Els comportaments de risc sexual augmenten després d'esnifar cocaïna. És necessari anticipar-se i prendre mesures preventives. Cal recordar que les dues causes de mort més importants entre els consumidors són la sida i la reacció aguda després del consum.

-Encara que sembli el contrari, la cocaïna NO és un afrodisíac, el seu ús continuat genera disfuncions sexuals i augmenta l'inapetència sexual.

-Els efectes de la cocaïna sobre el cervell s'assoleixen de manera ràpida. Això produeix un desig intens de repetir l'experiència. Aquest fet s'ha de prevenir, ja que augmenta les probabilitats d'intoxicació aguda, sobredosi i d'altres complicacions cardíques o cerebrals.

-Si apareixen símptomes de paranoia, pànic o d'altres complicacions és necessari acudir al servei d'urgències. És important no estar sol/a en el moment del consum, ja que es pot necessitar ajuda.

-En el cas dels consumidors habituals, es pot donar el cas que puguin estar un temps sense prendre droga. Això no significa estar "desenganxat". Cal plantejar-se demanar ajuda i iniciar un tractament.

-Si s'ha esnifat cocaïna no s'ha de conduir ni s'ha d'acceptar viatjar en cap vehicle el conductor del qual hagi consumit.

-En cas d'embaràs, problemes de cor, ronyó, diabetis, trastorns mentals o si s'està prenent medicació, els riscos per a la salut és multipliquen de manera alarmant. En aquests casos, s'ha d'evitar el contacte amb qualssevol tipus de droga.

Clara Esquena i Freixas

Psicòloga Clínica

www.clarapsicologia.com